

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobkyně: **A. O.**, zast. JUDr. Irenou Strakovou, advokátkou, se sídlem Praha 1, Žitná 45, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, poštovní schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 23. 9. 2005, č. j. 63 Az 31/2005 – 18,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádnému z účastníků **s e n e p ř i z n á v á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobou podanou v zákonné lhůtě se žalobkyně domáhala přezkoumání a zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 16. 2. 2005, č. j. OAM-232/VL-20-05-2005, jímž byla jako zjevně nedůvodná zamítnuta podle ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii ČR, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“) její žádost o udělení azylu na území ČR. Vyslovila přesvědčení, že důvody, které ve své žádosti uvedla, neměly vést žalovaného k zamítnutí její žádosti, neboť ze země původu byla nucena odejít z obavy před pronásledováním mafií. Vytýkala dále žalovanému absenci výroku o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu a výroku o nevztažení překážky vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Dále žalovanému vytýkala, že se její věci nezabýval odpovědně a svědomitě a dopustil se ještě celé řady dalších procesních pochybení při projednání její žádosti.

Krajský soud v Ostravě napadeným rozsudkem žalobu jako nedůvodnou zamítl, když dospěl k témuž závěru jako žalovaný, že stěžovatelka neopustila Kyrgyzstán z důvodů pronásledování pro uplatňování politických práv a svobod, ani ze strachu z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání politických názorů, ani takové skutečnosti netvrdila. Opustila svou vlast z důvodů potíží, které měl údajně její manžel s místní mafii. Jí uplatněné důvody nejsou podřaditelné pod žádný z důvodů pro udělení azylu, a proto byl správný závěr žalovaného, že žalobkyně neuvedla žádné skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Potíže se soukromými osobami, specifikované žalobkyní, nespádají pod definici pronásledování podle uvedeného zákonného ustanovení. Za pronásledování by mohlo být v souvislosti s ohrožením soukromými osobami pokládáno leda odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, pokud by toto mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci, což však v posuzovaném případě zjištěno nebylo. Krajský soud uzavřel, že žalovaný právem žádost žalobkyně o udělení azylu jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu zamítl. K námitkám žalobkyně o absenci výroku o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu a o vyhodnocení překážek vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona krajský soud vysvětlil, že při zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné, je určující závěr o neexistenci důvodů pro udělení azylu podle § 12 téhož zákona. Tento důvod při postupu podle § 16 však zjišťován není (žadatel ani takové skutečnosti totiž netvrdí) a proto správní orgán nemůže posuzovat ani naplnění důvodů pro udělení azylu podle § 14. Nepříslušelo-li o relevantních důvodech pro udělení azylu rozhodovat správnímu orgánu, nemohla být tato skutečnost přezkoumávána soudem. Součástí rozhodnutí v takovém případě není ani posouzení neexistence překážek vycestování, a proto se ani touto námitkou žalobkyně soud nezabýval.

Proti tomuto rozsudku podala žalobkyně (dále jen „stěžovatelka“) včas kasační stížnost, v níž vytýkala krajskému soudu, že se nezabýval hodnocením všech důkazů obsažených ve spise, nezkoumal ani námitky stěžovatelky ve vztahu k porušení procesních pochybení žalovaným při vyřizování její žádosti, zejména porušení některých ustanovení správního řádu, které namítala v žalobě. Dále se nevypořádal s námitkou o absenci zamítavého výroku o udělení azylu podle § 14 zákona o azylu a o nevztažení překážky vycestování podle § 91 téhož zákona. Nevypořádal se ani s námitkou, zda se správní orgán při svém rozhodování nedopustil procesních pochybení, když žádost stěžovatelky jako zjevně nedůvodnou zamítl. Připomíná, že žalobkyně měla právo na tlumočení do svého mateřského jazyka a na překlad všech rozhodnutí do jazyka, kterému rozumí, tak aby byla zachována zákonnost a dána jí možnost řádně se bránit a náležitě využít všech opravných prostředků. Dovolává se proto důvodu kasační stížnosti uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, neboť skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel nemá oporu ve spisech a je s nimi v rozporu, a dále se dovolává stížnostního důvodu uvedeného v § 103 odst. 1 písm. d) téhož zákona, když má za to, že napadený rozsudek trpí nedostatkem důvodů, což mělo za následek nezákonné rozhodnutí ve věci samé. Navrhuje, aby Nejvyšší správní soud zrušil rozsudek Krajského soudu v Ostravě a ve věci nařídil další projednání. Navrhuje též vyslovení odkladného účinku kasační stížnosti podle § 107 soudního řádu správního.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popírá oprávněnost jejího podání, neboť se domnívá, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. I pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi, které stěžovatelka

učinila během správního řízení a též na vydané rozhodnutí. Poukazuje na judikát Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. 4 Azs 195/2004, podle něhož se v řízení o kasační stížnosti v případě zamítnutí žádosti o udělení azylu jako zjevně nedůvodné podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu nemůže stěžovatel dovolávat posouzení podmínek pro udělení azylu podle § 12 a § 14 zákona o azylu, neboť o těchto formách azylu nemohlo být v tomto typu řízení rozhodnuto. K námitce stěžovatelky o nevztažení překážky vycestování uvedl, že v souladu s ustanovení § 28 zákona o azylu se překážky vycestování posuzují v případě neudělení nebo odnětí azylu. Navrhoval zamítnutí kasační stížnosti pro její nedůvodnost a nepřiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a konstatoval, že je podána včas, stěžovatelka napadá rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná a je v tomto řízení zastoupena advokátkou.

Nejvyšší správní soud dále vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je o kasační stížnosti rozhodováno přednostně a kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně). Ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti. Po přezkoumání věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti plyne, že se stěžovatelka dovolává důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. b) a písm. d) s. ř. s. Podle citovaných ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu b) vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval, měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit; za takovou vadu řízení se považuje i nepřezkoumatelnost rozhodnutí správního orgánu pro nesrozumitelnost. Podle písm. d) téhož ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodů tvrzené nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popř. v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

Podle názoru Nejvyššího správního soudu se krajský soud stěžovatelkou tvrzených pochybení při posuzování věci nedopustil.

Nejvyšší správní soud předně zjistil z obsahu správního spisu, že stěžovatelka podala žádost o udělení azylu dne 2. 2. 2005, když v ČR pobývala od listopadu 2004. Uvedla, že do Kyrgyzstánu se nechce vracet, neboť má obavy z výhrůžek mafie. Při pohovoru, který s ní byl veden dne 10. 2. 2005 v jazyce ruském za účasti tlumočnicka uvedla, že má Kyrgyzskou státní příslušnost i národnost, v Kyrgyzstánu zakončila studium na vysoké škole a poté pracovala a následně pečovala o své dítě. Odjela z Kyrgyzstánu společně se svým manželem a na doporučení krajanů požádala v ČR o azyl. Uvedla, že manželovi v Kyrgyzstánu vyhrožovala mafie, přičemž výhrůžky souvisely s jeho předchozím zaměstnáním v pohřebním ústavu, kde se údajně mělo obchodovat s těly zemřelých osob. Podrobnosti neznala, neboť manžel jí o všech událostech nevyprávěl, nechtěl ji do této záležitosti „zaplétat“. Mafiáni jejího manžela hledali a údajně pronásledovali, a proto se manželé přestěhovali k rodičům. Z manželových slov se stěžovatelka dozvěděla, že se o pomoc obrátil na policii, ta k jejich domu postavila hlídku, která po týdnu byla odvolána, přičemž policie konstatovala, že záležitost je vyřešena. Stěžovatelka a její manžel se ovšem domnívají, že k odvolání hlídky došlo proto, že mafie uplatila policii. Podruhé již proto tyto záležitosti neřešili a odcestovali do zahraničí.

Podle ustanovení § 12 zákona o azylu se azyl cizinci udělení, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Ustanovení § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu přitom stanoví, že žádost o udělení azylu se zamítne jako zjevně nedůvodná, pokud stěžovatel neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

Porovnáním důvodů, které stěžovatelka uvedla ve své žádosti o udělení azylu a následném pohovoru, který s ní byl správním orgánem proveden, s podmínkami pro udělení azylu podle citovaného ustanovení § 12 zákona o azylu a možností správního orgánu žádost zamítnout ve smyslu § 16 odst. 1 písm. g) téhož zákona, je zřejmé, že správní orgán nepochybil, pokud při vyřizování stěžovatelčiny žádosti shledal důvod pro její zamítnutí jako zjevně nedůvodné. Bylo totiž nepochybně zjištěno, že stěžovatelka žádá o udělení azylu z důvodů, které nejsou vymezeny zákonem o azylu, a tedy z důvodů, pro které azyl udělit nelze. Netvrdila totiž, že by v zemi původu byla pronásledována za uplatňování politických práv a svobod, nebo měla odůvodněný strach z pronásledování z důvodů rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů. Její důvody nelze podřadit důvodům taxativně vymezeným v ustanovení § 12, za niž lze azyl udělit.

Nejvyšší správní soud v této souvislosti odkazuje na svou ustálenou rozhodovací praxi a připomíná, že podstatnou a smyslem azylového řízení je udělit azyl pouze v případě pronásledování z důvodů výše již uvedených. Azylové zákonodárství České republiky přitom, a to v kontextu právních úprav azylového řízení v jiných demokratických evropských zemích, tak vnímá právo na azyl jako právo na nezbytnou ochranu před výše uvedenými jevy, což však stěžovatelka v řízení vůbec netvrdila.

Pokud stěžovatelka namítala, že se žalovaný při vyřizování její žádosti dopustil vad, na něž pamatuje ustanovení § 103 odst. 1 pod písm. b), pro něž měl krajský soud napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit, pak Nejvyšší správní soud takové pochybení neshledal. Naopak dospěl k závěru, že v odůvodnění rozhodnutí žalovaného správního orgánu jsou správně posouzeny rozhodující faktické skutečnosti, z nichž žalovaný vycházel, skutková zjištění jsou zde přehledně a srozumitelně uvedena a vyplývají z provedených důkazů, přičemž krajský soud správně posoudil, že skutkový stav byl žalovaným správním orgánem zjištěn úplně a přesně, důkazy, které si správní orgán opatřil byly úplně a byly vyhodnoceny v kontextu platné právní úpravy. Nejvyšší správní soud se přitom ztotožňuje s právním posouzením věci provedeným žalovaným a potažmo i krajským soudem. V provedeném řízení bylo totiž nepochybně prokázáno, že stěžovatelčiny potíže, resp. potíže jejího manžela v zemi původu, které s ním sdílela, s důvody zákona o azylu vůbec nesouvisely, přičemž nebyla ani shledána účast státních orgánů na jeho potížích. Opakovaně bylo již Nejvyšším správním soudem judikováno, že potíže se soukromými osobami v zemi původu nelze bez dalšího pokládat za pronásledování ve smyslu azylového zákona. Mohly by se jimi za určitých okolností pokládat tehdy, pokud by došlo k odmítnutí veřejné moci poskytnout ochranu před tímto ohrožením, přičemž toto odmítnutí by mělo typicky povahu šikany ze strany veřejné moci pro některý z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu. Tak tomu však v projednávané věci nebylo, neboť stěžovatelka sama uvedla, že pokud se se svými potížemi obrátili na policii, ta jim poskytla pomoc, dokonce hlídkovala před jejich domem po dobu jednoho týdne. Tvrzení stěžovatelky, že hlídka byla ukončena zřejmě na zásah mafie, je pouhou její domněnkou, neboť jak sama uvedla další okolnosti již s manželem nezjišťovala a odcestovala do zahraničí.

Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že stížnostní důvod uplatnění stěžovatelkou ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s., pro který měl krajský soud zrušit napadené rozhodnutí žalovaného, nebyl shledán opodstatněným.

K dalšímu stížnostnímu důvodu, tj. nepřezkoumatelnosti, kterou stěžovatelka spatřuje v nedostatku důvodů rozhodnutí pro absenci výroků o neudělení azylu podle § 14 zákona o azylu a o vyhodnocení překážky vycestování podle § 91 téhož zákona, Nejvyšší správní soud dodává, že mu nezbyvá než se zcela ztotožnit s tím, jak se s touto otázkou vypořádal v odůvodnění napadeného rozsudku krajský soud v Ostravě. Neprováděl-li totiž správní orgán dokazování o přítomnosti důvodů azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, neboť vycházel z toho, že stěžovatelka v žádosti neuvedla skutečnosti svědčící o tom, že by mohla být vystavena pronásledování ze zákonem vymezených důvodů, pak by jeho eventuelní výrok podle § 14 zákona o azylu, byl v posuzované věci výrokem nadbytečným. Podle tohoto ustanovení lze totiž v případě hodném zvláštního zřetele udělit azylu z humanitárních důvodů, avšak jen za situace, jestliže v řízení o udělení azylu nebude zjištěn důvod pro jeho udělení podle § 12. Totéž pak lze konstatovat i k závěrům krajského soudu ve vztahu k absenci výroku o překážce vycestování. Ten totiž přináleží jen k výroku o neudělení či odnětí azylu, nikoliv k výroku, jímž byla žádost o jeho udělení jako zjevně nedůvodná zamítnuta.

Ani tato námitka stěžovatelky nebyla tudíž shledána důvodná.

Konečně pak zbývá uvést k námitce stěžovatelky spočívající v tom, že bylo jejím právem, aby řízení bylo vedeno v jejím mateřském jazyce, eventuálně jazyce kterému rozumí, že soudní řád správní neupravuje způsob, jakým má soud komunikovat

s účastníkem řízení, jehož mateřský jazyk je jiný než jazyk český. Na takové situace je nicméně pamatováno v § 64 s. ř. s., podle kterého, nestanoví-li tento zákon jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně též ustanovení první a třetí části občanského soudního řádu. Podle § 18 odst. 1 o. s. ř., v němž se promítá článek 37 Listiny základních práv a svobod, mají účastníci v řízení rovné postavení a právo jednat před soudem ve své mateřštině; soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle odst. 2 téhož ustanovení pak účastníků, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde najevo. V projednávané věci stěžovatelka podala žalobu sepsanou v českém jazyce, v níž reagovala na rozhodnutí žalovaného rovněž napsaném v českém jazyce, takže krajskému soudu nemohla vyvstat pochybnost, že je schopna v tomto jazyce komunikovat. Nevyšla tudíž najevo potřeba ustanovit pro řízení před soudem stěžovatelce tlumočníka, či provádět překlady písemností (v řízení před správním orgánem bylo se stěžovatelkou komunikováno za účasti tlumočníka jazyka ruského, o němž prohlásila, že jej ovládá). Nejvyšší správní soud má proto za to, že stěžovatelka nebyla v průběhu řízení ani v tomto směru nikterak znevýhodněna, nehledě k tomu, že v řízení před krajským soudem o ustanovení tlumočníka ani nepožádala.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že důvod uvedený v kasační stížnosti ve smyslu § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. nebyl prokázán, a proto Nejvyšší správní soud podanou kasační stížnost podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 za použití § 120 s. ř. s., neboť neúspěšné stěžovatelce náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížnosti žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. července 2006

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu